

Forslag til videre læsning

Bayat, Asef 2013. *Post-Islamism: The changing faces of political Islam*. New York: Oxford University Press.

Hubert, Henri og Marcel Mauss 1964. *Sacrifice: Its Nature and Function*. Chicago and London: University of Chicago Press.

Jackson, Michael 1989. *Paths Towards Clearing: Radical Empiricism and Ethnographic Inquiry*. Bloomington and Indianapolis: Indiana University Press.

Sparre, Sara Lei (2018). Experimenting med alternative futures in Cairo: Young Muslim volunteers between God and the nation. *Identities* 25(2): 158-175.



Om forfatteren

Sara Lei Sparre er adjunkt på Afdeling for Antropologi ved Aarhus Universitet, hvor hun underviser og forsker i blandt andet migration, religion, aldring og Mellemøsten. Hun er antropolog og ph.d. i antropologi fra Københavns Universitet. Artiklen tager udgangspunkt i hendes ph.d.-forskning om unge muslimer, medborgerskab og politisk forandring i Egypten (2009-2013).

Et liv som antropolog: Julie Thaarup

Redigeret af Carolina Sanchez Boe & Cecil Marie Schou Pallesen

I denne nye serie fortæller vi om antropologers arbejdsliv udenfor universiteterne. Vi ser på vejen fra studie til første job, og vi undersøger, hvordan antropologien bruges forskelligt i mangfoldige sammenhænge. I denne første del af serien fokuserer vi på det antropologiske virke, som det udfoldede sig for Julie Thaarup, kandidat i Etnografi og Socialantropologi fra Aarhus Universitet, 2005. Julie gik meget pludseligt bort i november 2018, og fortællingerne om hendes studie- og arbejdsliv præsenteres derfor af hendes studiekammerater og kolleger.



Julie Thaarup blev født i Moshi, Tanzania, i 1972 og voksede op og uddannede sig i Danmark. Julie flyttede siden tilbage til Tanzania, hvor hun boede med sin mand, Manase, og deres søn Marcus. Fra Arusha i det nordlige Tanzania lavede Julie konsulentopgaver for Nordic Consulting Group både i Østafrika og en række andre lande i Afrika og Asien.

“Første dag på studiet kom jeg til at sidde ved siden af Julie, og det blev starten på et varigt venskab. De første år kendte jeg hende som sprudlende og lattermild, med stort overskud til sine medstuderende. Da vi sammen lavede metodeøvelse blandt vietnamesere i en barsk forstad til Paris, oplevede jeg hvordan hendes evne til at kunne lytte til, forstå og nære empati for andre mennesker, i samme grad vedrørte dem, hvis liv på overfladen var længst væk fra hendes. Denne evne var ligeså påfaldende to årtier senere, når hun viste mig sit kvarter i Arusha, Tanzania, og tog en lille snak på swahili med sine naboer. Som studerende på en stor årgang var vi ofte blevet mindet om, at antropologien var et fag med begrænsede fremtidsudsigter og høje arbejdsløshedsprocenter. Det lykkedes dog for Julie at skabe sig en spændende karriere med mange meningsfulde opgaver, der gjorde livet bedre for mange. Som andre konsulenter måtte hun jævnligt svare på tidskrævende tilbud, med en evig bekymring for, om hun ville være uden arbejde i perioder. Ofte fik hun dog alt for mange positive svar på en gang. De sidste travle måneder og år af Julies liv har måske medvirket til at hendes hjerte pludselig stoppede i en alt for ung alder. På trods af, at hun var dybt engageret i sit arbejde, evnede Julie altid at være fuldt ud til stede for sine venner og sin familie i Danmark og Tanzania. I månederne efter hendes pludselige død har jeg hørt fra personer der, selv om de kun kendte Julie flygtigt og sommetider kun gennem arbejdsrelationer, mindedes hende for meningsfulde samtaler og for det nærvær, hun umiddelbart kunne skabe. Denne åbenhed og gavmildhed karakteriserede de hjem, hun skabte i Aarhus, på Vesterbro og senest i Arusha med sin mand og sin søn. Julie er nu begravet ved foden af Kilimanjaro, nær det sted hun blev født.”

Carolina S. Boe, IMC, Aarhus Universitet / Cerlis, Université Paris Sorbonne Cité

“Som studerende på etnografi ved Aarhus Universitet var Julie et meget aktivt, engageret og generøst medlem af vores læsegruppe. Hun formåede altid at gyde olie på vandene i ophedede diskussioner om griseudvekslinger på Borneo eller incestforbud og slægtskabsrelationer. Der var ikke en lige linje mellem de valg, Julie traf som studerende og den karriere, hun endte med at få – og så alligevel... For alt hvad Julie foretog sig som studerende var præget af et dybt engagement og stor omsorg for andre mennesker. Det gjaldt, når hun år efter år arrangerede sommerlejre for udsatte børn hos Ungdommens Røde Kors, og når hun beredvilligt steg på cyklen for at hente yderligere forsyninger af vodka og Lambrusco til en fire mands gløgg-fest i kolonihavehuset. Man kunne altid regne med Julie. Julie lagde ikke som studerende store karriereplaner. Emnevalg og interesseområder var ofte mere præget af tilfældigheder end strategiske overvejelser, men uanset om det drejede sig om førsteårs-stopp prøven eller feltarbejde på Fanø, så gik Julie ind i

samarbejdet med solidaritet, højt humør og hjerteblod. Det var de ting, hun brændte for, som formede hendes valg snarere end den retning, valget førte hende i.”

Malene Bøgesvang, souschef i Udenrigsministeriet og Mette Krog Dayani, forretningsanalytiker i ATP

“Julie og jeg var studentermedhjælpere sammen i Nordic Consulting Group i begyndelsen af 00'erne. Vi jokede meget med, at vi stakkels studenter aldrig kom ud i verden som alle de ‘voksne’ konsulenter i firmaet og nok aldrig blev til lige så meget. Lige inden Julies død grinede vi omvendt af, at vi nu 16 år senere sad som hhv. bestyrelsesformand og direktør i selvsamme firma. Vi blev alligevel til noget. Og Julie kom i den grad ud i verden! Som konsulent med en solid faglig og geografisk base havde Julie en integritet som få og havde altid fokus på at løse selv de mest umulige og ofte underbetalte opgaver bedst muligt. Hun havde en professionalisme over for kunder og en indlevelse over for kolleger, som kun få har. Julie havde samtidig benene fast placeret på jorden, uanset om jorden så var blandt fattige fiskere i Somalia, hvor hun arbejdede med deres adgang til markedet, og hvordan deres forhold kunne optimeres bedst muligt; blandt menneskerettighedsforkæmpere i Uganda, hvor hun hjalp med at formulere et program til støtte for organisationer, der er presset af regeringen; eller blandt fængselsbetjente i Marokko, som Julie hjalp med at etablere programmer for rehabilitering af kriminelle. Julie arbejdede med de ting, der betyder noget her i verden, og hun troede på, at forhold i verden kunne ændres. Verden er et fattigere sted uden Julie i den, og vores firma kommer til at mangle hendes faglige professionalisme, skarpe analytiske evner, kritiske sans, men lige så meget hendes høje latter, gode humør og hendes nærvær!”

Marie-Louise Appelquist, Managing Director and Partner, Nordic Consultant Group

“Julie og jeg mødte hinanden i 2004, da hun var ved at afslutte sine studier med et praktikophold hos Nordic Consulting Group i Tåstrup, og jeg netop var startet som partner i virksomheden. Hun spurgte, om hun kunne være med i et evalueringsprojekt, jeg skulle i gang med, og de følgende to år fungerede jeg som en mentor for Julie, mens hun begyndte det, som skulle vise sig at være et meget succesfuldt arbejdsliv. Erfaring har lært mig, at det bedste tegn på et frugtbart mentorsamarbejde er, når mentoren får lige så meget ud af relationen som sin mentee. Og det var uden tvivl tilfældet med Julie og mig. Hun var så skarp og opmærksom, og hun besad evnen til hurtigt at læse og reagere på følelser, signaler og atmosfærer – alle de usynlige energier, som understreger en relations dynamikker. Hun blev hurtigt en professionel

evaluator, og inden længe var vi et team af to ligeværdige, i hvilket jeg trygt kunne overdrage tøjerne til Julie når der var mulighed for det. Og hun var generøs med sin tid og indsats, hun beklagede sig aldrig, når vi var nødt til at arbejde over og arbejde i weekender, eller når vi skulle give lidt ekstra for at få noget færdigt. Julie havde en naturlig venlighed som dem, vi samarbejdede med, straks fornemmede. Dette betød, at hun var i stand til at skabe en atmosfære af ikke blot tillid men også samhørighed. Jeg husker, hvordan jeg på en opgave sammen med Julie i et marokkansk fængsel pludselig blev væk fra hende. Sammen med vores samarbejdspartnere begav jeg mig, lettere bekymret, tilbage ad den vej, vi var gået, og så hørte jeg hendes karakteristiske latter. Jeg fandt hende i en celle, siddende med en gruppe kvindelige indespærrede, som alle morede sig sammen med hende. Julie bad mig fortsætte besøget og samle hende op senere, hvilket jeg gjorde, på trods af be-tjentenes protester. Jeg kom ud af fængslet med data. Julie kom ud med nye venner. Og hun kunne være så sjov... sommetider, efter en lang arbejdsdag, kunne vi sætte os og få en øl, og hun begyndte at imitere mig, som opførte mig meget seriøst i et møde. Hun fik mig til at flække af grin. Da vi afsluttede mentor-samarbejdet, spurgte jeg Julie, hvad det vigtigste, hun havde lært, var? Hun svarede: 'Tag dit job seriøst, men tag aldrig dig selv for seriøst'. Hun lever videre i ånden."

Ian C. Davies, Credentialed Evaluator, Paris (Teksten "Julie Thaarup: Joie de vivre, kindness and the art of not taking oneself too seriously" er oversat af redaktionen)

"Jeg har kendt Julie fra før hun blev født, da hendes mor og min kone ventede sig samtidigt. Julies forældre Finn & Lone og min kone Pia og jeg mødtes i Moshi, ved foden af Kilimanjaro i 1970, hvor vi var ulandsfrivillige. Vi var meget imponerede over, at Julie i så ung en alder havde så stor vilje og empati til alt det frivillige arbejde, hun kastede sig ud i med Dansk Røde Kors, Røde Halvmåne med flere. Og som årene gik, fornemmede vi, at hun udviklede sit store organisatoriske talent. Tilfældet ville, at Julie og jeg blev kolleger i Nordic Consulting Group. De første år arbejdede Julie i Sekretariatet som studentermedhjælp. Hun blev sidenhen partner og senest bestyrelsesforkvinde for firmaet. Allerede i de første år blev Julie kaldt for 'marketingchefen', da hendes organisatoriske og kommunikative evner hjalp til, at vi vandt flere store opgaver. Jeg har arbejdet sammen med Julie på komplicerede opgaver, hvor også hendes strategiske talent var åbenlyst. Gennem årene har der været megen ros og respekt omkring de opgaver, som Julie selv stod i spidsen for – både blandt klienter og kolleger. Efter at Julie flyttede til Tanzania, opretholdt vi forbindelsen via Skype med gode faglige og personlige samtaler, også når Julie var hjemme på besøg. Julie øste gavmildt ud af

sit milde og rolige væsen, der kendetegnedes ved arbejdsomhed, stor tålmodighed, og ikke mindst et smittende vid og humor."

Per Kirkemann, Partner & Consultant, Urban & Regional Planning, Human Resources Development

"Min første konsulentopgave lavede jeg med Julie i det svenske rigsarkiv, hvor vi skulle identificere dokumenter til en større evaluering af det svenske samarbejde med Laos, Sri Lanka og Vietnam. I bund og grund et ret kedeligt arbejde med at trævle mange tusinde dokumenter igennem, men der var ingen som Julie, der var praktisk anlagt og gik i gang fra en ende til en anden med højt humør. Senere arbejdede Julie og jeg sammen på en evaluering af et stort uddannelsesprogram for unge i Vest- og Østafrika, hvor vi skulle lave en større kvantitativ spørgeskemaundersøgelse i seks lande for ingen penge. Julie var overordnet ansvarlig for opgaven og stod for at kommunikere med kunden og afstemme forventninger, og det var til tider en håbløs opgave. Men selv når vi var allermest pressede, havde Julie altid tid til at sparre og give sig tid til en kollega med mindre erfaring end hende selv. Hendes tilgang til arbejdet var altid konkret og praktisk, og hun var fantastisk til at servere kompliceret stof på en letforståelig måde. Det blev især relevant, da vi senere sammen skulle analysere budgetallokeringer til forebyggelse af HIV/AIDS blandt særligt sårbare grupper i det øst- og sydlige Afrika – et emne der var relativt nyt for os begge. Men ved at læse en masse, med slid og insisteren på at analysere og forstå det nye stof, klarede Julie endnu engang at gøre det meget komplekse enkelt. Julie havde en fantastisk føling med dem, hun engagerede sig med: Om det var en fattig kvinde langt ude på landet, en græsrodsaktivist, en krævende kunde/donor eller en frustreret kollega, så kunne hun altid forklare sig og kommunikere på en måde, der gjorde alle omkring hende tryk – en helt uvurderlig egenskab i arbejdet med mennesker."

Louise Scheibel Smed, Partner & Consultant, Human Rights and Governance Consultant, Nordic Consulting Group

"Julie og jeg landede begge tilbage i vores barndomsland Tanzania den samme måned, det samme år. Hun var født på Kilimanjaros frodige skråning, mens jeg havde boet i landet fra jeg var 3 til 7 år gammel. Vi havde mødt hinanden på antropologistudiet, hvor vi startede samme år, men rigtigt havde vi faktisk ikke mødt hinanden, før vi mødte hinanden der i Arusha, stadig hvide og lettere rødmede fra solen. Hun var kommet for at bo, jeg for at starte et feltarbejde. Vi skulle forpligte os til noget nyt, og det 'noget', vidste vi godt, ville blive tegnende for resten af livet. Julies hjem i skyggen af Mount Meru oppe ad de regnforvitrede jordveje var et sted i sync med mig.

Julie var i sync med mig, sig selv og med resten af verden, virkede det som. Det første var skønt for mig, men de to andre var virkelig betagende kvaliteter. Og derfor var hun også så god at vende ideer, forløb, og spørgsmål med. Ud over at have et fagfællesskab som antropologer, købte vi en Land Rover sammen, og Julie blev min ven. Julies hjem i Arusha blev det transformerende sted på vej på og hjem fra feltarbejde. Hun må have set to meget forskellige personer: hvor den ene på vej på feltarbejde var bekymret over vejret, utålmodig, hvileløs, frustreret over papirarbejdet med tilladelser, mens den anden var nærmest hånlige mod alt andet end det feltarbejde, jeg allerede savnede at komme tilbage til. En, der søgte at presse sig ind i fremtiden, og en, der dvælede og kun kiggede ind i fortidens spejl. Julie fandt tid mellem alle deadlines til debriefing på bænken uden for huset med en kold Kili og en smøg, og hun lo og spurgte, men hun lod sig ikke rive med, og som en fantastisk kraft fik Julie fik mig i sync igen.”

*Thea Skaanes, antropolog, Ph.d., Museumsinspektør,
Moesgård Museum*

“Jeg mødte Julie i 2012 gennem vores fælles ven Thea Skaanes. Thea havde fortalt Julie om mig og givet hende mit CV, så hun kunne kontakte mig, hvis der kom noget arbejde. Jeg havde meget svært ved at finde arbejde i den periode. I 2013 ringede Julie til mig og fortalte om en mulighed for et job som daglig leder og projektleder i en NGO, som arbejdede med mentalt retarderede børn. Vi mødtes og snakkede og tog senere sammen til jobsamtalen, og jeg fik jobbet. Jeg arbejdede for NGOen i halvandet år. Julie og jeg holdt kontakten, og sommetider gav hun mig mindre opgaver, som hun betalte mig for. Jeg husker, at jeg brugte min første løn til at købe et køkkenskab. Vi fortsatte med at arbejde sammen, og vi begyndte at få større og større opgaver, og Julie betalte mig rigtig godt. Hun lærte mig at analysere data, at kode og at fortolke resultaterne. Vi havde det virkelig sjovt sammen, vi snakkede meget, og Julie var meget hjælpsom i forhold til at sende mit CV til forskellige store virksomheder og forsøge at få opgaver, som jeg kunne være med på. Med de penge, jeg tjente sammen med Julie, lykkedes det mig at åbne en lille café. Vi havde også en opgave i Tabora sidste år, som jeg tjente nok penge på til at investere i en rishøst-maskine. Julie var den bedste ven og leder jeg har haft i mit liv, og jeg vil savne vores gode samarbejde og ikke mindst vores tradition, når vi havde afsluttet en opgave: at tage ud og spise *mbuzi* (gedekød), *ndizi* (ris) og coca-cola. Vi elskede de ting begge to. Da Julie døde, havde vi netop fået en ny, stor opgave, som vi skulle arbejde på i 2019. Det nåede vi desværre ikke.”

*Jacqueline Mushi, social worker og feltassistent, Tanzania
(Oversat af redaktionen)*

Fra levende dyr i stalden til kød i køledisken

Medarbejderes erfaringer på danske gårde i forvandlingen fra dyr til mad

Af Inger Anneberg

De fleste danske husdyr lever i lukkede stalde, usynlige for de mennesker som skal spise dem – indtil de bliver til anonyme udskæringer i køledisken eller til andre former for mad. I denne artikel viser jeg, hvordan medarbejderne i staldene indgår i processen, når dyr transformeres til menneskeføde. Det sker blandt andet ved at oversætte dyr til tal og nogle af disse tal til lovgivning om hvad landmanden må eller ikke må udsætte dyr for. Medarbejderne i staldene skal kunne håndtere en række dilemmaer i hverdagen, mens denne proces står på. For eksempel skal de være effektive og hurtige på deres arbejdsplads, men de skal samtidig kunne knytte sig til dyrene – blandt andet for at kunne opdage forandringer hos dyret – og de skal være parate til at ændre på dyrenes kroppe.

Det er morgen i en so-stald i Midtjylland, og jeg følger med Mette, som går ned ad den smalle gang med søer i stier på hver side. Sektionen er fare-stalden, den del hvor søerne får deres unger. Stalden ser ud som de fleste danske so-stalde. Søerne står låst fast i hver sin bøjle. I bøjlen kan hun lige akkurat rejse sig og lægge sig, sådan som loven også kræver det, men ikke vende sig om. Tanken er, at ved at holde soen i en bøjle, kan pattegrisene nå at flytte sig ud til siderne, når soen lægger sig, og dermed lettere undgå at bliver klemt ihjel.

Lige nu er der stilhed, for der er fodret og søerne ligger på siden og hviler sig. Af og til grynter en af dem, og det tilkalder pattegrisene, som på lyden fra soen straks ved, at mælken nu løber til i yveret, og så skal de skynde sig, for det er kun få minutter ad gangen, at mælken er tilgængelig. Kampen om at komme til patterne er intens, og jeg er imponeret over den styrke de